

бюджету, і відсутність необхідних обігових коштів на підприємствах вугільної промисловості, де безпосередньо потрібно впроваджувати енергозберігаючі заходи);

- недосконалість законодавства, яке не дає змогу залучати на енергозбереження кошти, одержані в результаті зменшення витрат на оплату за споживання паливно-енергетичних ресурсів за рахунок вже впроваджених енергозберігаючих заходів.

Тому, враховуючи усе вище наведене та проаналізоване, доцільно запропонувати такі можливі шляхи залучення коштів для втілення проектів енергозбереження:

- використовувати матеріальне стимулювання підприємств вугільної промисловості задля мінімізації витрат, економії палива та енергії при одночасному збереженні незмінними обсягів виробництва та якості продукції, а також зменшення її собівартості;

- створити господарюючими суб'єктами спеціальні фонди енергозбереження, до яких має спрямовуватись приріст прибутку підприємств, отриманий в результаті запровадження енергозберігаючих проектів;

- використовувати кошти з резервних фондів енергозбереження на фінансування нових енергозберігаючих проектів;

- внести обґрунтовані поправки до законодавства, завдяки яким можливе запровадження пільгового оподаткування частини прибутку підприємств від реалізації енергозберігаючих проектів;

- удосконалити систему фінансування вугільної промисловості з боку держави шляхом здійснення ефективної кредитної політики.

Очевидно, що в Україні склалася така ситуація, яка не сприяє досягненню значних результатів у сфері енергозбереження. Але, завдяки впровадженню пропозицій, можливе покращання фінансового забезпечення, що необхідне для втілення програм енергозбереження.

УДК 338.001.36

О.В. Хадарцев, асистент,
Д.В. Чичкало, студент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

НАПРЯМИ ФІНАНСУВАННЯ МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЗАХОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Для молодшої Української держави, яка почала здійснювати ринкові перетворення в своїй економіці, проблеми енергетики поряд з економічними є найбільш складними, що погіршують соціальну ситуацію. В зв'язку з цим Україна вперше зіткнулася з вирішенням надзвичайно важливого завдання – пошуку шляхів перетворення енергетичної галузі при переході від централізованої планової до децентралізованої ринкової економіки. Це означає

формування такої енергетичної політики, методи і засоби якої, пов'язані з економікою, будуть сприяти реалізації цих перетворень.

Переважає більшість вітчизняних фахівців відмічає викривлення економічних стимулів підвищення енергоефективності, зумовлене особливостями державного регулювання цін у галузі, несприятливість економічного середовища для формування джерел інвестування енергозбереження. Разом з тим, деякі особливості економічного механізму і методів фінансування енергоефективних заходів залишаються недостатньо дослідженими [1].

Проте в Україні під інвестуванням в енергозбереження та енергоефективність часто розуміють удосконалення вже існуючої системи: утеплення (модернізація) будинків, нове обладнання на котельнях, впровадження альтернативних і відновлювальних джерел енергії тощо.

Особливу увагу слід приділяти використанню енергозберігаючих технологій, методик при новому будівництві, що дозволять у кінцевому результаті оптимізувати або зменшити споживання енергії.

Проте в Україні, підприємства в більшості своїй збиткові, тому прибуток, як джерело фінансування, не може бути спрямований на інвестування за простої причини його відсутності, тому потрібно залучати кошти з боку міжнародних організацій.

В цілому міжнародна фінансова підтримка для інвестицій в області енергоефективності та енергозбереження в Україні розпорочені в певній кількості невеликих проектів.

Найбільшими донорами в цій області є міжнародні фінансові організації (МФІ), які або підтримують місцеві ініціативи у рамках програм розвитку або розробляють власні програми для України [3].

Ініціативи спрямовані на підвищення енергоефективності малих і середніх підприємств (МСП), промислових підприємствах та компаніях комунальної теплоенергетики, що належать муніципалітетам.

Основними донорами фінансування енергоефективності в Україні виступають ЄС, ЄБРР, USAID, ПРООН. Їх основні програми зображені в таблиці 1.

Кожна з представлених організацій пропонує свої умови фінансування та надання кредитів у проекти енергоефективності України [2]. Дані умови обґрунтовані та представлені в таблиці 2.

Таким чином, можна сказати, що усі з вище перерахованих та охарактеризованих організацій – донорів зробили великий вклад в енергоефективність міст та областей України. Заохотили велику кількість державних установ та банків у здійсненні відповідних Програм розвитку енергоефективності, що дозволило у свою чергу заощадити велику кількість коштів державного бюджету та скоротити використання енергоресурсів.

Таблиця 1

Основні поточні міжнародні програми фінансової підтримки України в галузі енергоефективності

Постачальник підтримки	Назва чинної/запланованої програми	Тривалість	Фінансування	Пріоритети
1	2	3	4	5
ЄС	Пряма підтримка українських бюджетних програм з енергоефективності (через НАЕР)	3 жовтня 2011 року	31 млн. євро в жовтні 2011 р., 70 млн. євро в 2011–2013	В основному, енергозберігаючі технології у державному секторі
ЄБРР	УкрЕСКО	2010 – 2015 рр.	34 млн. євро	Малі та середні компанії у промисловості
	Енергетичний Альянс	2011 – 2015 рр.	7 млн. євро	Обладнання для когенерації
	KEEP	2011 – 2012 рр.	105 млн. євро	Малі та середні компанії у промисловості
ПРООН	Трансформація ринку для просування енергоефективного освітлення	2010 – 2015 р.р.	31 млн. євро	Державні організації і житлові будинки
USAID	Проект реформи теплопостачання (МНКР)	2011–2016 рр.	16 млн. євро	Місцеві теплопостачальні компанії

Таблиця 2

Умови фінансування енергоефективних проектів в Україні міжнародними фінансовими організаціями

Назва міжнародної організації	Умови фінансування
Європейський союз	Допомога надається чотирма траншами у сумі 100, 100, 250 та 250 млн. євро. Другий та третій транш може бути перераховано одночасно. Період між наданням першого, другого – третього та четвертого траншів становить не менше 3 місяців. Строк погашення кредиту – 15 років.
Європейський банк реконструкції та розвитку	Сума кредиту – до 70 % від вартості проекту: мінімальна – 125 000 дол. США; максимальна – 2,5 млн. дол. США. Власний внесок у проект Позичальника – не менш 30 % від вартості проекту. Позичальник повинен мати заплановане нагромадження коштів, або збільшення акціонерного капіталу, достатнє для здійснення необхідних витрат по проекту. Кредит надається в доларах США.
USAID	Техніко–економічне обґрунтування, бізнес-план, застава активів, енергоаудит та зовнішній фінансовий аудит, гарантії (державні, міські).

<i>Продовження таблиці 2</i>	
1	2
NEFCO	<p>Окупність інвестиції менше 4–х років, екологічні вигоди повинні бути як значними, так і ефективними з точки зору витрат позики повинні бути повністю забезпеченими, мінімальний розмір 50 000 Євро і максимальний 350 000 Євро, замовник може обирати валюту Долар США чи Євро максимальна сума позики до 90% від загальної вартості проекту відсоток 6% щорічно для долара США і Євро, забезпечення 125% від суми позики, повернення позики здійснюється рівними щоквартальними виплатами (серійна позика), тривалість проекту 4–5 років, можливий період відстрочки повернення під час будівництва. Стандартна Позикова Угода (не обговорюється), закупівля на підставі тендеру – Скандинавські компанії мають право участі у тендері. Приймати участь у тендері може будь-яка компанія без обмежень.</p>

Література:

1. *Організація систем енергозбереження на промислових підприємствах [Текст]: навч. посібник / В. А. Толбатов, І. Л. Лебединський, А. В. Толбатов; Сумський держ. ун–т. – Суми: СумДУ, 2009. – 195 с.*
2. *Підвищення енергоефективності в Україні: зменшення регулювання та стимулювання енергозбереження // www.ier.com.ua*
3. *Огляд фінансової підтримки проектів з підвищення енергоефективності та реконструкції теплопостачання помешкань Польщі // nesu.org.ua/ Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2002. – 240 с.*

УДК 330.322.16

Л.О.Аксьонова, к.е.н., доцент,
Т.В. Воробйова, студент,
А.В. Кісільова, студент,
Л.С. Лютова, студент
ДВНЗ «Український державний
хіміко-технологічний університет»

РОЛЬ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННІ НА УКРАЇНІ

Енергоємність валового внутрішнього продукту є однією з ключових характеристик економіки України як узагальнюючий макроекономічний показник, що характеризує рівень витрат паливно-енергетичних ресурсів на одиницю виробленого валового внутрішнього продукту. Економіка України залишається однією з найбільш енергоємних порівняно з розвинутими країнами світу. Тому вирішення проблеми енергозбереження є першочерговими для усіх галузей економіки.